

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 púp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körút 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Chlieb náš vezdajši daj nám dnes.

Potravné spolky.

S radostou pozorujeme, že na našich stranách čo deň to viac rozmnožujú sa spolky. Aj v našom časopise bolo viac dopisov uverejnených a správ podaných o účinkovaní už jestvujúcich a zakladaní nových takýchto spolkov.

Keď teraz poslalo nám «Krajinské Centrum Kresťanských Spolkov» jedno krátke vyzvanie k uverejneniu, my chceme použiť túto príležitosť, aby sme prehovorili o spolkoch jedno-druhé zo zkušenosť vlastnej a iných. — Spomenuté vyzvanie ačí oznam znie takto: «Cieľ Spolku» (krajinského centrumu kresťanských Spolkov) je: a) členov svojích opatřit dobrým tovarom a poskytnúť im výhody kupovania vo veľkom, b) slúžiť za stredisko úverných a potravných kresťanských spolkov, tieto pri zakladaní kroz povereníkov svojich, ako aj kroz podanie potrebných úprav napomáhať, jejich vedenie obchodu kontrolovať, pri zostavení ročného inventáru a súvahy na žiadosť nápomocným byť, ich právnymi radami opatřit.

Cena jednej účastiny je 100 korún. Značne- nie účastín kedykoľvek prijíma Správa.

Tí, ktorí chcú založiť kresťanské potravné spolky, nech obrátia sa zrovna na Centrum Krajinské kresťanských Spolkov.

Členovia správy sú: gróf Aladár *Zichy*, predseda, Dr. Tibor *Boromisza*, prälat, Dr. Alexander *Giesswein*, kanonik, Dr. Edmund *Gyürky*, gróf Gejza *Majláth*, gróf Juraj *Majláth*, Dr. Franc *Major*, kraj. vyslanec, Dr. Alexander *Nagy*, Rudolf *Páder*, Karol *Szentiványi*, gróf Ján *Zichy* ml., Dr. Ján *Zlinszky*.

Krajinské Centrum Kresťanských Spolkov — *Keresztény Szövetkezetek Országos Központja* — má sídlo v Budapešti VIII., Mária utca 19.»

Z tohoto oznamu teda učíme sa, že jestvuje jeden taký ústredný spolok, ktorý založili a podporujú naši najvýtečnejší mužovia kresťanskí tým cieľom, aby tento spolok bol nápomocný všetkým tým kresťanským potravným spolkom na vonkove jestvujúcim, ktoré sa ku tomu stredisku pridajú. Pristúpiť môže teda ku nemu každý potravný spolok, ktorý je kresťanský, a ktorý prevezme aspoň jednu 100 korunovú účastinu tohoto Centrumu. Pomoc ale, ktorú spolky od neho obdržať majú, záleží v tom, že im on dodá dobré

a dľa možnosti lacné partičky, ďalej, že ich vyučí o tom, ako majú knihy viesť, a konečne, že im popíše pomocou svojho človeka odborného inventár a zhotoví aj súvalu na konci roku.

Mnohí z našich ct. čitateľov budú vedieť, že krome tohoto kresťanského Centrumu jestvuje ešte aj jeden druhý taký centrum, známy pod menom «Hangya». Táto «Hangya» má ten istý cieľ, ako aj náš kresťanský Centrum. Založili ju tiež šlachetní kresťanskí mužovia, ale ponač boli v osobnom priateľstve s liberálmi a k vôli Apponyimu potom už aj celkom prestúpili k liberálom, teda títo páni nechcú mať tú Hangyu aby bola kresťanská. A tak teda spolok Hangya ani nevyznáva sa za kresťanský spolok, bo to by nebolo liberálne meno, a oni, tí páni, chcú sa aj so svojou Hangyou deliť od kresťanov, bo dobre cítia vo svedomí, že pod heslom kresťanským nemohli by ostávať liberálnymi.

O týchto dvoch strediskách spolkov len tolko tu povieme, že každé z nich je užitočné, áno aj potrebné vonkajším spolkom, a preto nech každý spolok hľadá pristúpiť do centrálneho spolku. Vieme, že n. pr. v Nitriansku a Prešporskej jesto už veľa spolkov, a tieto temer všetky sú v centrume Hangyi, tej nekresťanskej. Ale aj to vieme, že tieto isté spolky pritom všetkom ani najmenej neškodily tam kresťanstvu, ba práve naopak. Či sa to pánom od Hangyi páčilo abo nepáčilo, to nesmie padať na váhu.

V poslednejšie časy ozývajú sa kde-tu také ponosy, že spolok Hangya a tuším aj Centrum kresťanský dodávajú tovary svoje *drahšie*, než ich dostať možno u židovských priekupcov vidieckých. Hovorí sa, že pri takých vysokých platoch, ako majú u Hangyi údovia správy (Ivánka že má 8 ačí až 10.000 korún ročitého platu) a početní úradníci (od 100 do 300 zl. mesačne), nedá sa lacno predávať tovar. — Nevieme, čo je vo veci s tými vysokými platmi, len na to chceme upozorniť našich spolkárov, že cieľom spolkov nemôže byť v prvom rade dodávanie lacného tovaru. Cieľom potravných spolkov je: zisk z odpredaju tovaru zabezpečiť pre údov. Či sa už ten tovar predáva lacno v tých spolkoch, či draho, to je stejné; lebo zisk vždy ostáva členom, asíce pri drahšom odpredaji väčší zisk, a pri lacnejšom menší, poľažne aj žiadan zisk. Naši spolkári musejú mať i to na zreteli, že daktoré články ne-

možno lacno kúpiť ani tým centrumom, asíce preto, lebo dielne a veľkokupectvá takých článkov (strižných na pr.) sú výlučne v nekresťanských, našim spolkom neprajných rukách. Vôbec kresťan spolár nesmie si vyratúvať osov zo spolku na krajciare, lebo ten osov sa nielen v hotových peniazoch ukazuje. Že môžeš kupovať spravdivý tovar, a v spravdivej miere, to je tiež taký osov, ktorý sa ti neztratil síce, ale ktorý ty vo vrecku svojom nepocítiš, iba tak, keby si porovnal tvoje sklepné výdavky u spolku s výdavkami, aké si mával po židovských sklepoch! Dajte si len záležať na tom a urobte si takéto porovnanie, potom sa vám až ukáže, koľko ste si zašporovali.

Len-že nevzdelanému alebo zlostnému, lakomému ľudu ťažko je takéto veci predkladať. Každý hrabe len k sebe a bedlivo obzerá sa na iných, aby snáď aj tí nemali akého-takého osohu. A preto prvá podmienka, aby volakde spolok založil sa môhol, je: kresťanská vzdelanosť ľudu. Kde sa ľud nijako vzdelávať nedá, tam musíme sa uspokojiť s tou strašnou myšlienkou, že ľud ten bezpodmienečne zabynúť a sa ztratiť musí. Preto treba si vybrať radšej menej, ba aj celkom málo údov, len nech títo sú stáli a nech držia sa prísne nasledovných pravidiel:

1. Neočakávať veľké úroky osohu zo spolku ako také niečo, bez čoho by spolok nemôhol byť prospešným. Vzdelaný spolár teda vytrvá pri spolku svojom aj vtedy, keby toho želaného osohu v peniazoch nebolo, lebo dobre zná oceníť zisk ten, ktorý má zo spravdivého a dobre väženého tovaru a z usporenia na ňom.

2. Spolár neomylné musí kupovať všetko od spolku, čo v ňom dostať môže. Aby teda nekupoval lacné a dobré veci od spolku, a iné články zase odinakať, lebo s tým sa spolok oškozduje, okráda.

3. Jestli je to len možno, nech spolok nikdy a nikdy nedáva tovar svoj na úver. Preto nech je pri spolku radšej aj úverný spolok, a nech si člen vypožičia peniaze; ale predsa má len za hotové kupovať. Kto ani peňazí nemá, ani na úver by peniaze už nedostal, takého už ani spolok neoratuje.

Konečne zakladateľom spolkov ešte dávame túto radu: Kdekoľvek nielo človeka za predsedu správ y súceho, a druhého za knihvedúceho, a

ešte tretieho za pokladníka súceho, teda kde by snáď len jeden jediný človek na tieto úrad y súci sa nachádzal, tam spolok nezakladajte!

Obávame sa, že mnohí noví zakladatelia spolkov nebudú sa týchto pravidiel až na literu pridržať. Zkusenosť však poučí každého, že bez zachovania tých pravidiel budú iba živorif. Minulého roku zaniklo asi 300 spolkov, a príčiny toho boly vždy také, že sa na výšudané pravidlá nebral žiaden ohľad.

Dajme si pozor, aby sme ani v ľudu príliš nedôverovali. Ľud je v tomto ohľade ešte ako nedospelé dieťa, a kadenáhle potkala by sa aká-taká nehoda abo zmätok v spolku, tam už potom prestáva všetká zásada kresťanská ľudu, a ostane len chlebová, alebo lakomosti zásada. Ani nábožnosť ľudu a úcta oproti svojim duchovným nepodáva spolárom dostatočnej záruky. Je pravda, že v chrámoch a pri pobožnostiach panuje medzi našim ľuďom tá najkrásnejšia kresťanská vzájomnosť. Nech sú tí ľudia akokoľvek rozdielni dľa bohatstva, dľa mravov atď., ale v chráme a pri pobožnostiach nerobia medzi sebou rozdielu, tam sa oni vždy shodujú a sú jak jeden.

Každý ide do chrámu a každý vybavuje si pobožnosti a neohlada sa na iných. Ale krome chrámu prestáva tá kresťanská shoda! V živote sa ľud vadí, pravotí, závidí, ukrivduje, a veru ani pri spolkoch nenie taký kresťanský, akým ukazuje sa v chrámoch. Ľud je veľmi jednostranný: on si myslí, že Kristus vykúpil nás len preto, aby sme sa spolu modlí a spievať mohli, a že do ostatných životných otázok nemá kresťanstvo nič.

Chceme-li, aby naše kresťanské potravné spolky rozkvitaly v prospech ľudu kresťanského, musíme tú najväčšiu bedlivosť venovať kresťanskej výchove a vzdelávaniu ľudu a úprimne zamilovať si tie prostriedky a zásady, ktoré nás v tomto namáhaní k cieľu pripomôcť môžu. E.

POLITICKÉ CHÝRY.

Nový minister obchodu.

Po tak dlhom pokúšaní ministrapredsedu so strán staroliberálov a novej liberálnej gardy Apponyistov, Széll konečne rozhodnul tak, že nezodpovedal očakávaniam ani jednej stránky, aby nerozhneval si ani jedných ani druhých. Vytvoril si teda takého muža, ktorý je nie ani staroliberál úplne, veď bol medzi tými, ktorí boli za času Bánffyho exlexu vystúpili z vládnej strany. Ale židia predsa považujú si ho za svojho, snáď za to, že je nie

katolik ale evanjelik, a že sotva bude mať svojich vlastných plánov dotýčne vedenia obchodu Uhorska. — Nám, ako protivnej stránke, je to asi stejné, či novo- alebo staroliberál stane sa ministrom. Smutné je pri tom len to, že badať musíme, ako celkom bez všetkej hanby naháňali sa niektorí páni za tým masťným úradom. A to poučenie máme tiež z tej celej naháňačky, že veru Apponyiho privrženci sú zase len odsoteni a musejú spokojne čušať k tomu. Taká hľa panuje na strane liberálov svornosť a taký je ten «nový smer» Széllov, že prinútený je všade dľa nóty staroliberálov poskakovať.

Novovymenovaný minister obchodu je: Ludovít Láng, kraj. vyslanec a professor na univerzite. Zasluby jeho na ministerstvo nepoznáme. Len to je pravda, že bol už ráz štátnym sekretárom a jako taký nevykonal žiadných zázrakov. Má byť vraj tuhý evanjelik, a nepriateľ slovenských evanjelikov.

Socialisti sa hýbu.

Z Prešova sdeľujú nám, že tam mali 27. apríla socialistické shromáždenie za účastenstva asi 500 poslucháčov. Týmto držal prednášku pešťbudinskí socialista, Martinček o otázke, čo je sociáldemokracia. Rečníkovi zamiešali sa vraj do prednášky niektorí páni juristi, na čo on usiloval sa im tiež odpovedať. — Toto je teda prvé shromáždenie slovenských socialistov na horných stranách Uhorska. Okolo Pešte a dolu v Bácske mali mať socialisti slovenskí už viacej shromáždení. — Pri tolkej núdzi a opustenosti nášho ľudu je nie vytvorené, že socializmu bude sa dariť medzi naším ľudom. Máme byť teda na pozore a nesmieme dopustiť toho, aby nás socialisti učili k láske kresťanskej k ľudu. Tým viacej treba starať sa nám o veriacích, bo ako «M. Á.» a za ním aj «Alkotmány» píše, socialisti majú už aj časopis «Hlas Ľudu» zvaný, ačpráve socialisti tvrdia, že je to nie jejich časopis.

Proti trónnemu dedičovi.

Ct. čitatelia naši budú sa vedieť dobre rozpomätať ešte na to zúrenie našich vlastencov, ktorým napádali trónneho dediča preto, že jeho manželka, grófica Žofia Chotekova zriekla sa práva na trón. Zúrenie to bolo tedy márne, lebo sňatok ten a podmienky jeho uviedol sa medzi zákony aj u nás aj v Rakúsku. Ešte väčšmi zúrili proti dedičovi trónu, asíce už aj liberáli, vtedy, keď chcel sebou pojať predsedu našej ľudovej strany, grófa Jána Zichyho na cestu do Ruska. I tento pád utišil sa, asíce tak, že trónny dedič odstúpil od osoby Zichyho, ale ani druhého zastupiteľa Uhorska nepribral k sebe na spomenutú cestu.

Teraz, keď strojí sa trónny dedič do Londýna na korunáciu kráľa Edvarda, zase sadlo čosi na nos našim vlastencom. Dozvedeli sa, že trónny dedič nielen jedného uhorského pána chce vziať so sebou, ale aj jedného rakúskeho, jedného českého a aj poľského. Toto považujú naši novomaďari za urazenie našej krajinskej samostatnosti, bo že tým činom predstavuje sa naša krajina v jednom rade s Českom a rakúskym Poľskom ako jedna z drzav rakúskej rýše. V tejto veci teda aj interpelloval Szélla arcivlastenec Pichler, a minister odvetil mu v tom smysle, že on o všetkom nemá žiadneho vedomia, iba to vie, že jeden uhorský pán pojde s trónnym dedičom ako zastupiteľ samostatného kráľovstva uhorského. On že to drží za nemožnosť aby trónny dedič mal úmysel tak predstavovať krajinu našu, ako jednu drzavu jednej rakúskej rýše. A tomu chýru vraj ani nedôveruje, lebo tie noviny, na ktoré sa naši novinári odvolávajú, o tom ani nič nepísaly.

Medzitým však o pár dní neskoršie zistilo sa, že trónny dedič skutočne povolal spomenutých pánov z Česka i z rakúskeho Poľska akožto predstaviteľov českého, pofazne poľského kráľovstva; a o tomto svojom úmysle upovedomil trónny dedič už aj ministrapredsedu. Ako budú vlastenci naši s pánom ministrom, uvidíme. Pravdepodobne však uspokojia sa pokorne, lebo príliš horlivé nadrapovanie môhlo by im zaškodiť, a toho sa každý liberál bojí.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Zo zasadnutí snemových treba nám poznačiť zvláste reč Rakovszkého proti Széllovi povedanú a interpelláciu Zborayho, tiež na ministrapredsedu upravenú.

Rakovszky ozval sa pri pojednávaní obchodnej smluvy s Mexikom.

Po odporúčajúcej reči referenta Neumanna Štefan Rakovszky upozornil snemovňu na § 4. zák. čl. XXX. : 1899, ktorý vyžaduje, že pred uzavretím obchodných smlúv s cudzozemskom doterajšia colná tarifa musí byť nahradená novou autonómnou colnou tarifou. Tejto však niet ešte. Pre túto nedbanlivosť veľmi ostro karhal vládu Széllovu.

Ministrapredsa Koloman Széll bránil sa tým, že r. 1899 nepočítali na to, že autonómnú colnú tarifu nebude možno ani za tri roky utvoriť. Ostatne s Mexikom ide vlastne len o dočasné predĺženie terajšieho stavu.

Zboray predniesol v svojej interpellácii, že v operovom divadle je na miesto Mészárosa vymenovaný už druhý direktor, ponevác Mészáros dľa úsudku hlavného indendanta opery, je nie na nič súci. A predsa minister Széll povolil mu 8000 korún ročitého platu aj naďalej, za ktorý plat Mészáros nič nerobí, bo do opery ho ako nesúceho ani nepripustia. Minister odvetil, že je Mészáros už starý muzikant a preto zaslúži ten plat, ale úfa, že sa mu podarí nejakú inú službu preňho utvoriť kde by si ten plat aj zaslúžil. Zboray nevezal v známost odpovedať a poznamenal, že na taký spôsob by sa mohly aj ministerké platy hoc komu dávať za nič pre nič z krajinských peňazí. Liberálna strana ale odobrila Széllovu odpoveď.

Pri pojednávaní rozpočtu pre ministerstvo honvédov Wilezek držal primeranú reč a žiadal v mene ľudovej strany zníženie vojenskej služby aspoň len na dva roky. Fejérváry odvetil, že sa to previesť nedá, ale že budú púšťať vojakov k letným prácam domov počas žatvy.

Pri rozpočte financministra Buzáth povedal dlhú reč. Žiadal zníženie potravných daní. O pozemkovej dani hovoril, že táto nesmie sa už povýšiť, ani priamo, ani inými pobočnými poplatkami. Zazlieval vláde, že nepostará sa o spravедlivý kolkový zákon. Na pr. keď majetok predá sa hoc aj 4 rázy do roka, štát vždy berie od toho kolkové poplatky. Aj daňové knižky maly by sa jednoduchšie zostaviť, aby každý vyznal sa hneď, že prečo má a koľko má platiť. Minister Lukács uznal chyby terajšieho daňového poriadku a osvedčil, že druhotriedovú dôchodkovú daň zníži, tak, že zabezpečí minimum výživy a previedie progresivitu daní.

Na známost'

Zpomedzi tých, ktorých bola kraj. vzájomná poisťujúca spoločnosť (orsz. kölcsönös-biztosító-társaság) zapravotila pre náhradné poplatky a ktorýchž záležitosť sme my prevzali, viacerí zpytovali sa už, ako to stojí s jejich pravotou. Aby sme nemuseli, bo by sme ani nestačili, osobitne každému odpovedať, týmto dávame na známost všetkým, že vyjmúc jedného-druhého, ktorí opozdile poslali nám pravotárske splnomocnenie, — náš pravotár šiel na pojednávanie každej stránky našej a urobil pokroky, ktoré byly potrebné. Doteraz však ani jedna ešte pravota nie je zakončená. Keď ktorá kedy zakončí sa, patričnú stránku potom upovedomíme o výsledku.

Vážné je vedieť.

Budapešť, 8-ho apríla.

Ponevác práve teraz je čas tomu, o čom hovorí chceme, tedy nasledovným vysvetlením, poľahke upozorením chceme poslúžiť.

Právo svoje voličské, a či to, aby kto dľa práva dostal sa do soznamu voličov, má každý trikrát do roka príležitosť si previesť. A sice 1. pri zostavení menoslova voličov skrze popisujúce kommissie, 2. pri prvom a po 3. pri druhom uverejnení menoslova voličov.

Poďme radom!

I. Popisujúce kommissie, ktoré poverené sú, aby opravili menoslov minuloročný voličov (tojest, aby z neho vytreli tých, ktorí stratili právo volebné a tiež aby vpísali doňho takých, ktorí stali sa voličmi) práve teraz účinkujú po celej krajine, tojest v mesiacoch *marci a apríli*. Že kedy prevádzajú to popisovanie v jednotlivých obciach, to povinné sú obvyklým spôsobom na všeobecnú známost dať. Všetci tí, ktorí majú právo byť voličmi, alebo sú už aj skutočne nimi, môžu sa dostaviť pred popisujúcu kommissiu a tu sa zpytať, zdáliž sú vpísaní do menoslova voličov, a jestli by neboli, môžu ústne predostrieť žiadosť svoju, aby do menoslova voličov vpísaní boli, alebo jestli by vynechaní boli, môžu predostrieť svoje proti tomu námietky. Tých, ktorí boli už voličmi, ktorých však pre jednu alebo druhú príčinu vynechali, povinná je popisujúca kommissia o tom vynechaní písomne upovedomiť, podotknúc spolu aj príčinu, že prečo tak urobila. Jestli volakto nepošiel pred popisujúcu kommissiu a neudal svojich príčin ústne, či už bol predtým voličom a vypadnul, a či nebol ešte, ale nárokuje si právo volebné, môže si právo svoje upraviť pri prvom uverejnení opraveného menoslova voličov.

II. Toto prvé uverejnenie (ktoré tiež obvyklým spôsobom musejú na známost dať) deje sa každý rok od 5.

do 15-ho mája. Za týchto desať dní všetci tí, ktorých popisujúca kommissia upovedomila o tom — asice s odôvodnením, — že ich vynechala, taktiež aj tí, ktorí majú sice právo byť vpísanými do menoslova, ale v uverejnenom tom menoslove nenachádzajú sa, môžu si upraviť právo svoje takým spôsobom, že reklamáciu svoju, upravenú na ústredný výbor (központi választmány) a opatrenú dokazujúcimi právo svoje prílohami u predstavenstva toho mesta alebo tej obci, proti menoslovu ktorej reklamujú, v malých obciach ale u patričného okolného notariátu písomne zadajú. Tieto reklamácie sú osvobodené od kolkov, jako aj potrebné k tomu prílohy, ktoré sú povinné vydať bezplatne tie predstavenstvá, od ktorých si ich zaobstarat treba.

Poznamenat' nütno, že dotyčne seba môže každý reklamovať, krome toho v tom okrese, do menoslova volaktovej obci ktorého je vpísaný, má právo každý reklamovať proti menoslovu pre vynechanie alebo nesprávne vpísanie do menoslova bárskeho iného. Reklamácie majú sa podať písomne, a v jednej reklamácii môže sa udať reklamovaných práv i viacero osôb. Na žiadosť reklamujúceho musí sa vydať o zadanej reklamácii certifikát. — Z týchto príčin prosíme *vp. duchovných*, aby ráčili v mene svojich snád nesprávne vynechaných *veriacích* reklamovať, lebo jednoduchí občania nepriam rozumejú tomu spôsobu a práve preto týchto posledných prosíme zase o to, aby nesťažovali si, jestli sú vynechaní, s písomným upovedomením toho na svojich duchovných sa obrátiť, ktorí potom posúdia, zdáliž sú nesprávne vynechaní a jestli by tak bolo, postarajú sa na horeopísaný spôsob o nápravu ukrivdeného práva.

III. Výroky ústredného výboru, pofahujúce sa na reklamácie, pri príležitosti opravenia menoslova každý rok medzi 20. a 30-tým júlom musejú sa na verejnosť dať (vyvesiť) po pravidelnom ohlásení toho. A toto je to horespomenuté druhé uverejnenie. Každý taký výrok: a) s ktorým volakto reklamácia odmrštila sa, alebo b) s ktorým nariadilo sa vynechať dakto meno, má sa dorúčiť tomu, na hlas koho sa ten výrok vsťahuje. Tí, nad reklamáciou, ktorých ústredný výbor rozhodoval, majú behom 10 dní, nasledujúcich po uverejnení menoslova medzi 20. a 30. júlom, — tí ale, ktorým doručené byly tu pod a) a b) spomenuté výroky, majú behom 10 dní, rátając od doručenia, na Král. Kúriu upravené reklamácie svoje ku predsedovi ústredného výboru zadať. Táto reklamácia má sa tiež písomne zadať a k nej môžu sa pripojiť aj nové prílohy.

Toto sú tie tri spôsoby, ktorými môže si dakto právo svoje volebné zabezpečiť, i preto snažne prosíme našich privržencov, by na stráži boli a nezameškali si ratovať svoje právo volebné.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na Kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Kukurica.

Kukurica (*Zea Mays*, das Mais, Tengeri) na najviacerých stranách Slovenska sa vo veľkom nepestuje, pretože pre včasnú zimu nedozrie. Vo veľkom sa len pestuje na Dolniakoch a v Sedmohradsku, tiež kde podnebie dovolí aj u nás kolo Prešporka a v Nitrianskej. Dľa rodzajov je rozličná. Tu len dve spomniem: veľkozrnatá a drobnozrnatá. Na pestovanie, kde podnebie dovolí, najlepšie sa hodí sedmohradská včasná drobnozrnatá. K dozrienu potrebuje 100 dní. Čo je zvláštne pri nej, má osobne mužský kvet a osobne ženský kvet a to na jednom steblo. Mužský nachádza sa na samom vrchu stebľa, ženský nachádza sa v šulkách, ktorý keď dozrieť má, vypustí dlhé vlasy na ktoré padá prach oplodňujúci z vyšného kvetu. Po plodnení tieto vlasy uschnú a odpadajú. Kukurica potrebuje zem dobre vyhnojenú, buď ťažkú alebo ľahkú, ktorá drží primeranú vlhkosť dlho v sebe.

Kukurica na ľahkej zemi rýchlejšie zre, kdežto na ťažších neskoršie. Kukurica znesie tuhé hnojenie maštalné, okrem toho aj polievanie hnojnicou keď je mladá, alebo posýpanie popolom, chylským liadkom. Zem teda pod ňu musí byť na dusík, dráso a fosfor veľmi bohatá, lebo mohútna rastlina ku svojmu vývinu z tohoto mnoho potrebuje. Znesie i suchotu primeranú na ťažších pôdach, menej na ľahkých pôdach.

Kukurica má rada aj polievanie a častejšie dažde, najmä keď ide kvitnúť, a v čas kvitnutia potrebuje priaznivé tiché podnebie.

Kukurica sadiť sa buď strojom zvláštnym, jakým sadia v Sedmohradsku, alebo rukou od 50 do 70 cm. rad od radu, a asi na šúch semeno od semena. Keď je malá, okopáva sa častejšie a pleje. Inde ju i obhŕňajú do radov, čo však je zbytočné na ľahkej pôde, na ťažkej jej to ale prospeje. Sberajú sa po dozrení čutky, ktoré sa sušia a potom vykrušujú na pripravených už miestach.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 45.

Zo sbierky Petra Reiffersz po 40 hal.: Jozef Hello, Ján Brvenik, Štefan Potkany, Ondrej Letko, Ondrej Lelek, Ján Litvaj, Štefan Straka, Anton Hromada, Jakub Grei-

singer, Jozef Zrník Jánov, Štúr Lopen, Jakub Novotný, Chorvát st., Ján Gaura, Štefan Gaura, N. Zsibridsky, Ondrej Blaško, Wida, Freyer, Ján Repik, Jozef Falat, Ján Kollár.

Po 50 hal.: Viktor Szigeti, Maria Pongrác, Folkman, Ján Burgan, Jozef Burgan, Jozef Felky, Franc Pelčusky, Jozef Straka.

Po 60 hal.: Petronella Štaffen, Jozef Kútnik, Hanzlík, Ján Pincel, Maria Dudak, Ján Galan Bales, Jozef Koškár ml., Katarína Okal, Zuzanna Kučma, Jozef Javorka, Juraj Olej, Ján Rif, Ondrej Bražina, Ján Prídavok, Jozef Lelek, Ján Urban, Maria Tulinský, Juraj Gaura, Letko Šmálik, Ondrej Chorvát, Ondrej Čješko, Ján Hadač, Ján Zrník, Juro Chovanec, Ján Kvora, Matej Mišík, Matej Zrník, Jozef Toma, Jozef Smolar, Jozef Palovič, Ján Urban, N. N., Ondrej Taraba, Ján Hadač, Jozef Štúr, Kozek, Ján Tarčák, Michal Kršík, Jozef Lelek, Ondrej Burgan, Štefan Huba, Ján Tulinský, Jozef Gebrie, Ján Matula.

Po 80 hal.: Juraj Hušta, Partia Reiffers, Martin Marček, Jozef Štúr, Ján Hukan, Maria Škrbek.

Po 10 hal.: Ján György, Ján Singlar, Michal Kubčo, Jozef Kostolny, Ondrej Sidor Prievozník, Ján Chilla, Ján Hattyár, Maria Sidor, Ondrej Gerec, Ondrej Matis, Jozef Hrončo, Ondrej Makuša, Sidonia Czapko, — Ján Huska 1 kor. 10 hal., Jozef Murgoš 4 hal., Jozef Belko 43 hal., Erži Strnisko 32 hal., Chovan Cestár 6 hal., Juraj Baleja 12 hal., Ján Okál 8 hal., Húska Zaško 26 hal., Ondrej Bielený 24 hal., Maria Urmín 8 hal., Matej Babec 8 hal., Jozef Gašper 78 hal., Mikuláš Reiffersz 10 korún. Nella Lojdl 1 kor. 20 hal., Sida Burger 1 kor. 20 halierov, Ján Hrončo 4 koruny.

Sbierka Jána Urban 8 korún 70 halierov. Prispeli po 1 korune: S. Alexy, M. Kostolný, Ján Urban, Ignac Kubinec, N. N. 40 hal., N. N. 20 hal., N. N. 50 halierov, Lojkoviš 40 hal., Sida 80 hal., Št. Hiko 40 hal.

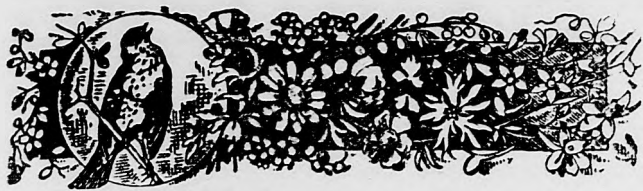
Sbierka Adalberta Fodor 10 korún. Prispeli: Adalbert Fodor 5 korún, po 1 korune Steiner, Ján Kesch, Jozef Nürnberger, N. N., N. N. 50 halierov, N. N. 50 halierov.

Sbierka Aladára Udvardy 13 korún. Prispeli: O. L. 1 kor., Adalbert Udvardy 1 korunu, po 40 hal.: Anna Broghammer, B. T., H. E., R. E., Jolan Winklerek, T. A. II., Julius Török, Franc Pian, Hugo Neufeld; po 20 hal.: Julius Udvardy, Edmund Megele, Ján Fischer, Petrovič, X. Y., X. Y., T. A. I., Jus E., Alföldy J., Nagy Štefanova, König, Gavally, Ferdinand Broghammer, Angela Udvardy 1 kor. 30 hal., Aladár Udvardy 1 kor. 20 hal., Eugen Ehman 30 halierov.

Ďalej obetovali: Mudvik Gašpar 4 kor., N. N. Dlhépole 6 korún, Zuzanna Kisel 1 kor., Florian Podhorský, N. Kubín 4 kor., Matej Machay Detva 2 kor., Emerich Karsay 1 korunu. Spolu číslo 1—45. **4708 korún 82 halierov.**

Božské Srdce Ježišovo, daj aby sme Ťa vždy viac a viac milovali!

(Pokračovanie nasleduje.)

BESEDNICA.

Zanedbaný výtečník.

Umrel muž veľkých schopností,
Ztrávil však život svoj v nízosti,
Bez úradov a hodností.
Keď prišiel do neba, bol Bohom pýtaný:
Čo vykonal so svojimi talentami?
Nič, vypustil žiaľny vzdych,
Bo som nemal príležitosti užít ich.
Zaloval sa potom rozhorlený
Na zlé riadenie Štastený:
Že všetka česť a sláva
Len hlúpcom a slabúchom sa dáva.
Boh predvolal Štastenu hneď a hneď,
A vzal ju na odpoveď:
Jako to svetú slúži,
Že tak málo priala tak schopnému muži?
Štastena však: Či nie od teba som vzala
Rozkaz, Pane, abych hlúpym najviac priala,
A bola jim náhradou rozumu?
Rozpomínam sa, rečie Boh, tak je tomu.
Drž i ďalej tú cestu;
Hoden je zlý svet trestu. Záborskýj.

Ako stal som sa juristom.

(Dokončenie).

Keď som sa vzpomätal, už bolo pozde. Slza za slzou sa mi ronila, lež darmo. Celá príroda bola proti mne. Slnce sa posmievalo. Váľajúce sa vlny miesto potulovania zamorením mi vyhrážaly. Šumejúci vietor ma tiež strašil: domov, domov, domov? nikdy. Na skalinách vypínajúce stromy tiež tú istú pieseň s akousi nemilosrdnou sútrpnosťou dumely: Ach, ty nešťastníku či sa nebojíš?

Takto hľa nemal som inšej potechy jako ku Pánu Bohu sa obrátiť. Nebol som ešte vtedy «osvieteným», ba v tomto ohľade som ani teraz nie, a nechcem byť ani na budúce. Modlitbu som nedržal za nesmysel, lež za takého činiteľa, ktorý v podobných pádoch jedine je vstave pomôcť, v čom som sa ani nesklamal, lebo ako sa tak pohrúžene modlím, náhly strk ma prebral.

Asíce predok plte pri jednej rýchlej záklučí búšil do brehu a ja púdom, lepšie božím nariadením v tom okamžení som vyskočil. Plť sa zvrtnúla a križom šla ďalej, kým jú voľačo nižej o jednu izbicu Kralovianskeho mosta nehodilo, kde sa na kúsky ztroskotala.

Na pohľad zdruzgania sa plte zatriaslo so mnou;

prvá myšlienka mi bola: *mať*. K nej som chcel utekať, by som jej porozprával, ako som sa mimoriadne vysvobodil, lež toto mi nebolo možné.

Pomútený môj stav dlho a dlho trval. Slnce už zapadlo a ja som sa ešte vždy nehýbal.

Tma bola, keď som sa prebral, lenže krem drzích pohoriech inšieho ničoho som vidieť nemôhol, tak že som pod holým nebom musel prenocovať.

Mesiačik sa ani neukázal, lež miesto neho tým jasnejšie ligotaly sa hviezdičky; sotva že počínam driemať nastalo videnie.

— Nini, veď to moja *mať* s rozcúchanými vlasmi, jako žalostne vzdychá: Bože môj, Bože môj! čo že si ja teraz počnem . . . prečo že si i tento križ dopustil na mňa, či Ti nebolo dosť, že mi jedného k vojsku vzali, druhého si ale Ty musel pozvať k sebe, a to ešte takýmto spôsobom. Kiež by aspoň doma bol zomrel, lež takto ani nepochovaný . . .

Ja som ju tešil: Mamko, čo božekáte, veď som tu, nič sa mi nestalo, či ma nevidíte? Ale neosožilo nič, ba ešte väčšmi zalamovala rukama, tak, že som sa jej už i striasť chcel, keď naposledy sa predsa smiloval sladký spánok, a chutne som spal, kým ma všetečné paprsky slnka neprebraly.

Trošku prekvapený som vstal, a jako by aj nie, keď na mäkkú posteľ ľahnem a na tvrdej zemi sa najdem.

Seň to bol. Jako veľký pán doma som bol matku navštíviť, kde som sa veľmi dobre cítil. Prešiel som i k susedovi sa ukázať, opýtajúc sa ho, «či sa pamätáte, čo som povedal, že ja len pánom chcem byť?»

Ztadiaľto na štvorke som sa zaviezol do kancelára, zkadiaľ až neskoro večer som sa vrátil. Večeru som ve-sele strávil v kruhu milej rodiny, potom ale som do mätko postlanej postele ľahnul. Dlho, jako ste videli, tejto blaženosti som nepožíval, bo v druhom okamžení som sa už na tvrdej zemi našiel.

Po raňajkách, ktoré z jahôd nájdených na vršku pozostávaly, odobral som sa, a šiel som šiel a sám nevedel kde.

Slnko bolo už vysoko, keď cez viacej dolín, potokov k jednej hore som dorazil. Obísť ju nebolo možné, preto prežehnajúc sa, pustil som sa do nej. Čím ďalej, tým hustejšou sa stávala, tak že stratil som pravý chodník, a nevedel som kde sa teraz obrátiť. Strach a hrúza ma prešla, lež dôvera v Boha mi novú silu dodávala, tak, že zrýchliac svoj krok o chvíľku brieždiť sa počalo. Nové prekvapenie, bo nebol to koniec hory lež v prostried hory malá poľanka.

Nad sklamanou nádejou roniace sa slzy zaelonily mi zrak, tak, že u prostried poľanky stojacu sochu som ani nezbadal. Keď som sa trochu už uspokojil, vidím pred sebou sochu Preblahoslavenej Panny Marie.

Na toto akási nadzemská túžba ma obkľúčila, bo mnoho som bol počul, že Panna Maria je hviezdou na mori života veslujúcim, že niet človeka, ktorý by nebol zkusil jej pomoc, ak sa k Nej utiekal; i napadla ma tá myšlienka, asnaď aj mne pomôže.

Kľaknul som si, a hlasite prosil: Rozpomeň sa, o najmilostivejšia Panno Maria! že nikdy nebolo slyšať, že by niekto, čo sa k Tebe utiekal, Teba o pomoc a prímluvu žiadal, alebo u Teba útočiste hľadal, opustený bol býval. I ja podobnou dôverou osmelený k Tebe, Panno panien, Kráľovno nebeská, Panovníco anjelov, o Maria, Matko Pána nášého Ježiša Krista! prichádzam; k Tebe, Hviezdo morská, pospiecham, pred Tebou ja biedny hriešnik plačúc a kvíľac na zem padám; nezapovrhuj modlitby mojej! — a v tom voľačo zašuchne mi za chrbtom. Obzrem sa a vidím jedného kňaza pred sebou.

Keď sa ma všetko do podrobna povypytoval, pojal ma k sebe; bolo dobre k večeru jako sme do dediny prišli, kde som ešte raz rozpovedal celú históriu, prizvukujúc zvlášte úzkosti, načo on s úsmevom doložil, «no neboj sa, bude z teba voľačo».

Na druhý deň som sa už v panských háboch prechodil po fare, len by ma mať videla, mala-že by za radosť, trebárs i beztak mala, bo i ju upovedomili, že som sa neztratil, a odtieraz sa už oni budú starať o mňa.

Starali sa na fare, zvlášte chudák, pán farár za celých osem rokov, len to jedno vymieniac si, že keď mi už Pán Boh dopomôže, aby som sa nehaňbil za ten svoj národ slovenský, ktorý hotový je chudobu podporovať, pri čom pripomenul mi, že jeho podobným spôsobom vyučovali.

Po gymnasiálnych štúdiach kňazskému stavu som sa venoval, lež zmenenie skrz sen mi označeného osudu sa nepodarilo, prečo prinútený som bol svetský stav si voliť.

Volenie na právnicku dráhu padlo, jako po kňazstve na najsúcejšiu, aby človek nie len sebe samému, lež i národu svojmu život venovať môhol. A. S.

Rozhovor na Valaskej Belej medzi Jánom N. a Pavkom M.

— Pochválen Pán Ježiš Kristus, pán kmotor!

— Na vaky Amen. No ako-že sa máte p. kmotrik?

— A dobre, chvála Bohu.

— No veď akoby ste sa aj dobre nemali! Však ste dostali od liberálov sto korún, nuž teraz si len po litriku popijate tej pálenky.

— Toj hľa! A čo teda? Však ste aj vy dostali šesťdesiat korún, vy si tiež môžete upíjať.

— Aha, ja veru z tých šesťdesiat korún ničoho nepoznám, ani len jednej šuster-kuby.

— A kde-že ste ich teda podeli?

— Kde-že som ich podel? Nuž dal som ich môjmu synovi schovať, a zakiaľ som ja z tej voľby domov prišiel, tento gavalier mi ich všetky do krajiara prehajduchoval.

— Veru, to sú len raz nešťastlivé peniaze. Tu hľa aj môj sused tak pochodil. Keď dostal od liberálov sto korún, hneď si kúpil za ne jalovičku, ale mu pri telení zdochla. A tak hľa ani jedon nemáme požehnaní na tých judášskych peniazoch.

— Moji švagrovia sa mi zase ponosovali, že museli tie peniaze všetky vrátiť tým Izrajelom, a už bolo z nich veru hodne minútých.

— Prečo vrátiť?

— No prečo. Boli prisľúbili tým židom, že dovedú kolkosi mnoho tých baranov liberálnych na tú stranu židovskú, ale sa im to nepodarilo. Ulakomili sa na peniaze, a keď nedoviedli vyjednaný počet baranov, nuž veru museli všetko do krajiara vrátiť židom, a čo utrovil, to bola jejich škoda a čo sa ich len ľudia napreklinali! Nuž ani peňazi ani poctivosti.

— Veru, veru musíme byť pri budúcej voľbe už múdrejší, a ešte aj deťom svojim dať naučenie, aby tak bály sa toho liberála, ako toho zlého. S Bohom, kmoterko môj!

— Dobrú noc Vám!

Prítomný.

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a obľúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Kreštan» prekonal v prospech ľudu.

Aby však blahonosné účinkovanie «Krešfana» čo možno všestranné a mnohútné bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítať vie, sa predplatil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý poznáť a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud nečíta si svojich novin, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykoristuju ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Predplatná cena našich novin je:

na celý rok 4 koruny

na pol roka 2 koruny

na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Májová pobožnosť.

Mesiace máj volá sa tiež kvetňom, preto že je to mesiac kvetov. V kvetni kvitnú kvety. Lúbežnú vôňu vydávajú kvetiny. Do nového šatu oblieka sa les, unášajúcim spevom ozývajú sa háje.

V Božej prírode okúzleno srdce plesá.

Maria, najpeknejší kvet zeme, čistotná ľalija!

Maria, vyvolená neba, okrasa ríše nebeskej!

Marii zasvätili pred rokmi zbožné duše najpeknejší mesiac celého roku, máj!

Najpeknejšiemu kvetu človečenstva venovali najpeknejší mesiac roku.

Májová pobožnosť sa prijala, ako na jaro zasadená kvetina sa prijme.

Dnes májová pobožnosť známa je po celom svete, koná sa v kostoloch, koná sa v súkromných rodinách.

O májovej pobožnosti v kostole hovoriť netreba. Tam si to zariadi kňaz tak, ako srdce jeho to diktuje.

O májovej pobožnosti v súkromných rodinách po-

vieme Vám toto: Privykajte svoje deti k pobožnosti Mariánskej. Nebolo slýchano, aby ona toho, kto sa ku nej utieka, bola opustila.

V mesiaci máji urobte si vo Vašom dome oltárik Mariánsky. Vezmite stôl, prikryte ho čistým obrusom. Na stôl položte obraz Panny Marie. Keď nemáte veľkého obrazu, položte naň obrázkok. Položte s každej strany obrazu sviečku do sviecnika. Sklenené sviečne sú teraz tak lacné, za niekoľko halierov dostanete sviecník. Na stôl položte trebárs do pohárov, z jednej — z druhej strany kvetiny. Deti ich môžu nasberať kdekoľvek na poli.

Máte oltárik hotový!

Pred týmto oltárikom večer, po večeri, nech si pokľakne celá rodina. Pomodlite sa pred týmto oltárikom litanie Loretanské. Alebo môžete sa pomodliť ruženec. Keby ste chceli, môžete si zaspievať daktorú Mariánsku pieseň.

Pobožnosť to bude jednoduchá. Ale neviete si predstaviť, akých následkov taká pobožnosť bude mať.

Blahoslavená Panna je najmocnejšou prímluvnicou u svojho Všemohúceho Syna.

Čože dobrý syn môže odoprieť dobrej, milovanej matke?

Blahoslavená Panna prímluvou svojou vyprosí Vám u Syna milosti.

A ešte dačo.

Pobožnosť takáto v rodinnom kruhu na vždycky sa vryje do pamäti dietok. Pobožnosti rodinné nikdy mi nezmiznú z pamäti. Srdce dieťa je čistý papier. Môžeš naň napísať, čo len chceš. Môže prísť dakto, vymaže písmo to prvé s pamäti, ale nikdy tak, aby z neho neostala pamiatka.

Boli India, ktorí vieru otca zabudli. Keď sa im dobre viedlo, nepotrebovali Boha, nie náboženstva. Ale, keď ruka Pána sa ich dotkla, keď prst Boží fažko zaľahol na mánotratného syna, povedal: «Vstanem a pojdem k Otcu svojmu a poviem mu, Otče! nie som hodný byť synom tvojim, príjmi ma za jedného zo sluhov svojich». Keď v búrke života zanechajú nás tí, na ktorých sme sa spoliehali, tak milo je potom vrátiť sa ku Bohu a u neho hľadať útočistie.

V ťažkostiach života, okamženia ztrávené pred oltárikom v dome rodičovskom, vrátia sa v tak určitých a jasných obrysoch, že človek, i keď poblúdl, s radosťou zpomína dňov prežitých v dome rodičovskom, i keby dni tie boly bývaly plné biedy a rozličných nedostatkov.

Také upomienky, keď nezachránia dieťa od cesty nepravej, iste vrátia ho v čase nešťastia na cestu pravú, k Bohu a tým k životu večnému.

Ja sa nebojím o človeka, ktorý v dome rodičovskom bol vedený ku úcte Marie. Chybí, možno spustí sa Boha, ale jestli mu Boh popraje času pred smrťou, skoro iste k Bohu sa obráti.

Urobte si v dome svojom oltárik. Vezmite stôl, položte naň obraz Mariánsky, položte sviečku z každej strany, položte na stôl kvetiny z jednej z druhej strany.

To je naša rada.

«Viera».

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Vnučka kráľová u sultána. Knieža Otto Windischgrätz so svojou manželkou arcikňažnou Alžbetou, vnučkou nášho kráľa, idúc so Svätej zeme, kde navštívili rodisko a hrob Spasiteľov, stavili sa v Carihrade, kde navštívili tureckého sultána Abdula Hamid. Kiežatský pár pozvaný bol na dvorný obed do Yldiz-kiosku, pri ktorej príležitosti sultán vyznačil kňažnu Windischgrätzovú veľkým odznakom rádu Ozmanje. V sobotu prítomný bol kniežatský pár na selamliku a obzreli si stajne a miestnosti cisárskej paloty. Neskôr sultán prijal ich na osobitnom výsluchu a daroval im dve utešené arabské paripy. Popoludni kniežatský pár na Lloydovom parníku «Karniola» odcestoval z Carihradu. Ku odobierke z poverenia sultánovho dostavil sa bývalý turecký zahraničný minister baša Turkan a so strany veľvyslanstva rakúsko-uhorského veľvyslanec barón Balice. Sultán poslal kráľovi Francovi Jozefovi telegramm, v ktorom vyslovuje svoju radosť, že ho navštívila kráľová vnučka i so svojim mužom a uistuje nášho kráľa o svojom vrelom priateľstve.

Arciknieža Jozef August honvédske husársky majór. Jeho Veličenstvo kráľ arciknieža Jozefa Augusta, ktorý od r. 1892. slúžil pri 6 dragónskom pluku jako kapitán, preložil k uh. kr. hovádstvu a vymenoval ho za majóra ku prvému honvédske husárskemu pluku v Budapešti. — Je toto prvý prípad, že arcikniežafa preložili zo spoločnej armády ku honvédstvu za dôstojníka. Arciknieža Jozef August je synom arcikniežafa Jozefa, hlavného veliteľa honvédstva, je ženatý s bavorskou kňažnou Augustou, má i viac detí a ako je známe veľkú časť roku tráviava na svojom panstve Topolčiankach v tekovskej stolici.

V spišskom biskupstve je 165 fár, farárov je 126, administrátorov 37, kaplánov 47. Kanonikov je 10. Mníchov a mníšiek je v tom biskupstve 62. Dľa náboženstva je tam rímsko-katolíckych veriacich 234.547; grécko-katolíckych 20.518; luteránov 59.712; kalvínov 154; židov 12.377. Najstarší kňaz je Franc Liptay kanonik, ktorý narodil sa v roku 1814. Terajším biskupom je Pavel Szmrecsányi.

Smrť. Ondrej Róth advokát, dňa 17. apríla v 72. roku života svojého v spišskej Levoči zomrel.

Smrť. Jozef Dulovič veľko-statkár po dlhej a ťažkej nemoci dňa 23. apríla v 56. roku života svojého v spišskom Šavníku zomrel.

Nový slúžny. Za slúžneho do spišského Podhradia je Ladislav Farkaš vyvolený.

Volebná záležitosť spišsko-sobntského okresu. Podžupan stoličný proboval dve protívne stránky k tomu priviesť, aby sa vyrovnávali — následkom čoho by aj poddaná petícia (žaloba) proti mandátu Nosza odvolávaná bola — že by tak už raz pokoj nastal v okrese. Ale sa mu nepodarilo a tak sa započaté vyšetrovanie ďalej sorováda.

Oheň. V spišskej Levoči zase bol oheň a to ešte dva razy v jednu noc a síce dňa 20. apríla. Zhoreli spolu päť stodoly. Muselo byť podpáleno. Tak často možno nikde niet požiarov ako v Levoči, sotva minie týždeň bez ohňa.

Proti alkoholu (liehovine, pálenke) vydal rakúsky minister vyučby nariadenie na všetky školské vrchnosti, aby učitelia a učiteľky pri všetkých ľudových a mešťanských školách, jako i pri vzdelávajúcich ústavoch pre pripravovancov a pripravovkyne na učiteľstvo, použili každú možnú príležitosť k tomu, by sebe sverenú mládež upozorňovali na nebezpečenstvá, ktoré alkohol zapríčiňuje; pri kupovaní kníh pre školskú bibliotéku ale aby mali zvláštny ohľad na spisy, bojujúce proti alkoholu.

Strašná rozpustilosť mládeže. V spišských Smižanoch dňa 20. apríla v noci niektorí mládenci neslýchané výstupky spáchali. Troch občanov, ktorí pokojne išli na verejnej ulici s kameňami napadli a ich ťažko uranili. Také a podobné smutné nočné výstupky sa nie len vo Smižanoch ale aj v iných obciach stanú. A to všetko je smutný následok toho liberálneho zákona, ktorý k vôli židom aj v nedeľu krčmu otvorenú nechá a tomu, že patričné vrchnosti ani len na to nedajú pozor, aby sa krčma podľa zákona večer aspoň už o deviatej hodine zavrela. Bolo by už času, aby vrchnosti v tom ohľade prísne pokračovali, a takého krčmára, ktorý si zákon nešetří, nielen päť korunami pokutovala — čo je smiešna vec — ale mu aj licenc odobrala.

Americké peniaze vo Spiši. Dľa úradného výkazu prišli lanského roku jeden million 862 tisíc 192 korún z Ameriky do Spiša.

Ohňe. Dňa 6. apríla v spišskom Smolníku oheň vypuknul. Jedna maštal a štyri koše, ktoré v nej boli, sa spálili. — V Levoči (Spiš) 9. apríla znovu bol oheň, dva domy shoreli. — Dňa 22. apríla zase v kěšmarskom lese (Spiš) zúril oheň, asi 200 siahov siahoviny a niekoľko sto stromov sa spálilo.

Moháč. Na moháčskom poli mlynár Demeter Pavlovič, jehož mlyn leží pri potoku Čele, nedávno dal kopať pri potoku, lebo si tam chcel postaviť nový dom. Sotva však robotníci kopali na 50—60 centimetrov, našli na takú hromadu ľudských kostí, že kopanie museli zastaviť. Mlynár oznámil nález vrchnosti. Možno, že je to spoločný

hrob tých bojovníkov, ktorí padli 29. augusta r. 1526. v osudnej bitke pri Moháči, kde Turci porazili uhorské voje a kde i mladý kráľ Ľudvik II. zahynul.

90 srncov za tri dni. Dedič trónu arciknieža Franc Ferdinand v predošlom týždni bol tri dni Hosfom grófa Tasila Festeticha v obci Berzence (šomoďská stol.). Arciknieža za tento čas poľoval na srncov a zastrelil 90 kusov. Arciknieža je strelec obratný, ktorý väčšinu srncov zastrelil v behu.

Zhorela rakev. V Pakši nedávno zomrela istá vdova, ktorú jej príbudzní pekne vystrelili a okolo rakev zapálili sviece. Stalo sa, že predpoludním nechali mrtvú bez dozoru a za ten čas jako, jako nie od sviec chytila sa rakev a zhorela v nej i mrtvá vdova. Oheň až vtedy zbadali, keď už celá izba stála v plameni. Oheň horko-fažko udusili, ale mrtvá bola už vtedy na uhol spálená.

Volal si kráľa za kmotra. V obci Ramocsaháza (sabolčská st.) manželka roľníka Franca Pagoly v tieto dni porodila devätnásť dieťa: jedného zdravého silného synka. Pagoly na to sadnul a napísal kráľovi list, v ktorom ho ponížene prosil, aby bol krstným otcom jeho najmladšiemu synkovi. Jeho Veličenstvo cestou kabinetnej kancelárie sto korún poslal pozhnanému otcovi.

Kone z Uhorska v Afrike. Anglická vláda ešte vždy kupuje v Uhorsku kone. Tak nedávno jeden kupec v Segedíne dostal poverenie od anglickej vlády, aby nakúpil 12.800 uhorských koní.

Smrť zo zvady. V Zákopci (trenč. st.) roľník Jozef Kijanica povadil sa so susedom A. Štrkanom a tak ho uderil palicou po hlave, že tento naskutku vypustil dušu.

V stolytomto najvýtečnejší a na povšimnutie hodný vynajdený, bezpochyby neprevyšný «**dvojnásobnoelektromagnetický kríž R. B. N. 16867**». Radosť nám spôsobuje, keď jeden poďakujúci list môžem uverejniť, ktorý list jedna — bola nemocná — k vynálezcovi pánu Albertovi Müller, Budapest, V. ker. Vadász-uteza 42/L poslala, ktorý nasledujúce znel: Mnohé roky som chorela, všetko možné som probovala, každý domáci liek som užívala bez toho, žeby veľkým bolestiam mojím bolo pomožené bývalo. Ani jest som už nevládala, žalúdok moj nič neprijal, ukrutné chrbtové bolesti, klanie, dýchacie ťažkosti, klopanie srdca, hučanie uší som trpela, od boľasti som celé noci nemohla spať. Všetko toto sa minulo a chvála nebesiam som zdravá. Jejich elektro-magnetický kríž R. B. N. 86967 vyslobodil. Nech prijmu za jejich vynález moju srdečnú vďaku, lebo nekonečne šťastlivá som a od ukrutných boľastí som vyslobodená. — S úplnou úctou v Nemeckých-Zámkoch, Mária Wellinger, kupcová žena.

Na chlieb Svätého Antona poslali: Jozef Bjelik, Petrovic 2 kor., Jozef Gašo, Krakovany 2 kor., Karol Mišik, Tren. Makov 5 kor., Franc Luka, H. Lipnice 2 kor., Imro Kraliský, Zvol. Brezno 1 kor., Jozef Kráľ, Zay-Uhrovec 4 kor., Ondrej Mičeneš Schiernstein 3 koruny, Jozef Kopinaj Bpešť 2 koruny.

DOPISY.

V Nitrabajne.

Ctený Pán Redaktor!

Zármutok a ból prepadli srdce moje, keď čítam, že František Brückner, tento neohrozený a horlivý rozširovateľ spolkov tovaryšských a kruhov katolíckych v krajine uhorskej, už dokončil svoj boj pozemský, odobral sa od nás, aby prevzal od Všemohúceho korunu slávy za svoje unovania a práce. Nech odpočíva v pokoji a nech mu svieti svetlo večné!

Tento zármutok ale nad tou truchlivou udalosťou obľavuje tá radosť, že sme našli muža, ktorý je takrečeno k tomu zrodený a povoláný, prevzal dedičstvo nebohého Františka Brücknera. A to je pán August Paulovič, hlavný jednatel spolku Svätovojeťského a tajomník spolku tovaryšského trnavského.

Nebožtík Brückner bol zastupiteľom jednej firmy, ktorá sa zaoberala z vyhotovením vecí pre kostole potrebných; August Paulovič je tiež zastupiteľom firmy takej čisto katolíckej, ktorá firma sa nazýva Janaushek, (Janaushek Josef & Comp. Wien. I., Singerstrasse 18.) ktorú tak rečeno do života uviedol páter Ábel a ju každému odporúča, čo je aj veľmi zapotreby zvláštne veď, keď vidíme, že kazári chcú aj tento priemyselný odbor zaujať. Nebožtík, aby dodal chuti, aby utvrdil údov vo vytrvanlivosti, navštevoval spolky tovaryšské a kruhy katolíckeho, držal tam prednášky vážne tak ako aj kunštárske; to isté činí aj pán August Paulovič, ktorý není síce kunštárom, ale je dobrým humoristom, ktorého humoristické spisy sú všeobecne známe. Jako bol oduševnený nebohý Brückner za rozširovanie spolkov a kruhov katolíckych, práve tak je za ne zaujatý aj pán Paulovič. Preto pravím, že je on tak rečeno k tomu zrodený a povoláný, prevzal dedičstvo Brücknerovo.

Toho svedkami sme my, ktorých spomenutý pán svojou návštevou pošťastil v našom spolku tovaryšskom 27-ho apríla, kde najsamprv držal vážnu prednášku, v ktorej dôkazmi so života vybranými poukázal na potrebnosť takýchto spolkov pre dospelú mládež, aby sa mravne nepokazila pridružiť sa k zlým spoločníkom. Po tejto vážnej prednáške ale bavil nás svojimi humoristickými prednáškami, ktoré neboli iné, nežli opravdivé obrázky zo skutočného života, z ktorých každý prítomný mohol si vybrať ponaučenie buďto o škodlivosti povery, bobony, buďto o ošklivosti pomlúvania a ohovárania a podobných pravdivých vecí.

My ho môžeme bárs komu odporúčať aj jako zastupiteľa katolíckej firmy, aj jako dobrého humoristického prednášateľa a horlitéľa za spolky a kruhy katolíckeho. Jemu ale prajeme od Boha vytrvanlivosť v tomto záujme a hodne mnoho prospechu.

Ludomil.

Antunováč.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky v «Kreštane» uverejniť.

Je to síce už dost dlhý čas, čo s úfubou čítavam nášho milého «Kreštana», len tá chyba je, že v ňom žiadneho chýru z okolia nášho nájsť nemôžem. Tak osmelujem sa ja a chcem tu vyjadriť radosť srdca môjho, ba nie len môjho, ale každého kresťanský smýšľajúceho obyvateľa obci našej. Minulú nedeľu t. j. 27-ho apríla mali sme posviacanku kamenného kríža, ktorý sme za 323 korún pri verejnej silnici postavili. Na ktorý cieľ sme zaviedli sbierku. Táto sbierka padla nám ľahko, a za česť sebe to pokladáme, že mohli sme tak peknému cieľu svoj halier obetovať; že môžeme prd česť Ukrižovaného Spasiteľa, ktorý má byť naša útecha, niečo učiť.

Slávnosť započala sa horvátskou kázňou, ktorú prevelebný pán farár Jozef Urner znamenite predniesol a ktorá nás tak prenikla, že sa nad ňou každý potešil, lebo taká pobožnosť veľmi zriedkavá býva. Na to nasledovala posviacka, a potom prevelebný pán farár slúžil spievanú sv. omšu, v šiatre, k tomu cieľu zo zelených ratolestí postavenom, ku ktorému úkonu od najdôstojnejšieho pána arcibiskupa zágrebského povolenie dostal. Pri tejto sv. omši milo sa ozýval spev slovenskej piesne: «O Ježiši najmilejší, prišli sme k Tvej službe dnes». Čo je tu veľká zriedkavosť, lebo tu je kostolný spev len v horvátskom jazyku. Pri sv. omši po evangeiiume držal pán farár nemeckú kázeň o význame sv. Kríža. K tejto slávnosti prispel aj pán Tomáš Zarecký, ktorý s jeho muzikantskou bandou, pozostávajúcou zväčša z chlapcov od 9—16 ročných, spev sprovádzal. K slávnosti sa síšiel ľud v hojnom počte aj z okolia, ktorému nebolo na prekážke neprijemné dáždivé počasie.

Nemôžem tu zameškať a súčasne všetkým štedrým darcom vďaky vysloviť, i želám, aby almužná jejich bola od Boha prijatá a dušiam jejich užitočná.

Koloman Suchánek.

Z Ordzovjan.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

My tuná v našej obci máme dosť takých, ktorí písať vedia, ale smutná vec, že k múdremu písaniu ich hneď ručička zabolí. Nuž teda chytám ja mojou, od práce, od tvrdých mozoľov ťažkou rukou pero husacie a oprobujem, pán redaktor, dačo napísať, ak sa mi podarí, osmelím sa i druhý raz, ak mi dovoľia.

S radosťou im, velebný pán redaktor, sdeľujem, že my mužovia, okrem dvoch, sme ľudáci; ženy ešte tuhšie od nás! Ale prosím pekne pána redaktora, čo povedia na to, keď im ja to poviem, že my «Kreštana» nepoznáme, nepredplácame a nečítavame? Nech nás vyhrešia ale mocne! Nech nás za to tak slabo i poštráfu! «Kreštan» chodí do našej obci iba jeden jednej tuhej ľudáčke Mur.. Mar... My mužovia vo svojej skuposti a lenivosti

nepredplatíme na «Kresťana», ani ho nečítavame. Tým horlivejšie ho číta u nás jeden liberál. — Pán redaktor nech nám poradia, či ho máme si obstaraf a čítať? By sme potom veru tuhší ľudáci boli. Naši susedia Biacovci a Kolbachci sú liberálni!

My sa veru liberálom nedáme! pod zástavu ľudovú ale na kolená padáme!

Ale aby naše ženy sa veľmi nevysmievaly z nás, že «Kresťana» nečítame, poviem pánu redaktorovi voľačo. Naše ženy majú jednu chybu. Neradi chodia kupovať do konzumu podhradského, radšej idú do druhých sklepov, že im je milšia Rebeka, lebo im dá i cukríkov pre deti! «Kresťania, kupujte len u kresťanov», tohoto hesla by sa mali naše ženy držať a kupovať všetko v konzume. Či mám pravdu, pán redaktor?

Druhý raz im ešte budem písať, ak ma Pán Boh doziví. S Bohom. O.

Zo spišskej Magury.

Mnohovážený Pán Redaktor!

Ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom Kresťane.

O našej Magure doteraz málo bolo čuť a svet ani nevedel, či sme už mrtví alebo len spíme. Nie, neboli sme mrtví, sme len spali; ale — Bohu vďaka — mnohých už zobudil ten mocný hlas, ktorý teraz i po Spišu zneje: «Svoj k svojmu a kresťania kupujte len u kresťanov». Že je tomu tak, ukázalo nedávno utvorenie kresťanského potravného spolku v Hanušovciach a to isté dokáže teraz nasledujúca radostná zvesť, o ktorej uverejnenie vás úctive prosím.

V spišskom Kacvine sa v tieto dni tiež vytvoril kresťanský gazdovsko-potravný a úverný spolok. Do správy spolku sú vyvolení: za predsedu Ján Pataky, farár kacvinský, za účtovníka Ján Venit, za pokladníka Gašpar Vojčik, za zápisníka Ján Hric, riadnym členom správy je okrem tých ešte aj Martin Molitoris; náhradnymi členami sú Bela Magera a Jozef Hasay. Dozorný výbor pozostáva z nasledujúcich päť členov: Bela Juraš Hudaček, Michal Špernoga Kubuš, Ján Šiškovič, Martin Strelec, Martin Špernoga.

Značené akcie 4500 korún obnášajú. Veľkú zásluhu má okolo založenia tohoto spolku miestny horlivý pán farár Ján Pataky. Nech Pán Boh jeho vznešené účinkovanie hojne požehnáva! Česť a chvála ale Kacviňanom, ktorí ako pod minulými volebnými pohybami, keď sa napriek mnohého pokúšania verne podržali kresťanskej ľudovej strane, tak i teraz ukázali, že sú kresťania nie len podľa mena, ale i dľa skutkov. Tak sa zdá, že oni už porozumeli tomuto porekadlu: «Pomôž si človeče, i Pán Boh ti pomôže».

Chvála Bohu, že sa už aj maguranský ľud začína budíť a usilovať, aspoň to ratovať, čo ešte možno. Keď by len aj ostatnie obce maguranske čím skorej nasledovali krásny príklad hanušovčanov a kacviňovcov, aby už raz prestalo hnusné panovanie cibuľo-cesnakových poľských krivososov, ktorí ubohý ešte zaostalý maguranský

slovenský ľud duševne i hmotne zkažia. Veľmi dobré a potrebné by bolo, aby potom maguránske potravné spolky sa spojily a vše-spolu dali došikovať všetek potrebný tovar, lebo bez takého spolčenia sa ťažko bude jednotlivým spolkom napredovať. I my kresťania sa musíme všade a všehesla dnešného sveta pridržať: «Unitis Viribus» alebo po našom: «so spojenými silami».

S ľudovým pozdravom *Priateľ kresť. spolkov.*

Farkašín (prešp. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Dobré a stále zdravie Vám prajem a prosím, keby ste ráčili z mojho lístka dačo uverejniť.

Z druhých dedín vždy čítam dopisy, najviac o voľbách, len z Farkašina nič nepočuť. Alebo nevedia, alebo boja sa snáď písať o voľbách.

U nás, chvála Bohu, nevieme o liberáloch, okrem tých pár izraelitov, ale tí sa vzmáhajú veru dobre. Nado všetko Armin Kufler, z Beckova došlý árendátor. Zprvu mu to išlo len tak tak, ale teraz už všetko berie do árendy, lebo sa mu všetko dáva, miesto toho, že by aj kresťanom dačo dopriali. Potom že robotníci idú židom robiť! Nuž kam-že pojdu?

U nás by tuším ani človeka nenašiel, ktorý by sám od seba cheel byť rychtárom. Že by voľakto pred rychtárskou voľbou už vopred dával piť, čo len za šesták, to u nás nečuť, ale si to ani nikto nežiada.

Teraz 24. apríla ostal našim rychtárom istý Jozef *Široký*. Môžem povedať, je to svedomitý katolík aj ľudák. U nás, keď sa gazda dozvie, že ho chcú za rychtára, veru piť nedá, lež ešte ide k slúžnemu, aby ho nevyvolili za rychtára. Tuto sa veru ľudia nezahájajú za tým rychtárstvom. Naš nový rychtár predchádza nám všetkým dobrým príkladom, lebo spolu so svojim synom Jánom je horlivý v službe božej. Oni verejným spevom a modlitbami chvália a ctia si Boha svojho, ktorý nech im je na stálej pomoci, aby, čo začali, aj blahodarne dokonaf mohli, a chudobe nápomocnými boli! *Všade posledný.*

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kresťan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

M. Č. Stará Turá. Strana naša vykoná záležitosti vašej všetko možné a úfame, že k vášmu uspokojeniu.

Franc Fiala, vojak. My taký cenník nemáme. Pište kartu na adresu: Ján Bežo, kníh vydavateľ, Szenicz Nyitra m.), alebo J. Gašparik, Turócz Szt Márton.

K. Č., Žilina. Na takú záležitosť, ako je vaša, sa náš oznam nevzťahuje. Jestli ale máte skutočne svedkov na to, že ste sa vy s agentom ináč dohovorili, vtedy vám to bársktorý pravotár vyhľadá. Ale vám musíme zazlievať, že podpisujete židom také písma, ktorých obsah je vám neznámi. Takému židovi nesvobodno veriť, lež dať si

prečítať známemu svedomitému priateľovi to, čo odpísať máte.

Pltník. Sme radi, že ste spokojní s článkami pod E písanými. Mimo ľudovej strany chceli volačo robiť je veľmi neisté, veď pred stranou ľudovou nedokázalo sa nič za ľud a neveríme, že by aj teraz bolo dobre vzdať sa istého za neisté. Že s ľudovou stranou vykonalo sa a dá sa konať za ľud veľa, to bez výnimky všetci uznávajú, ešte aj tí niektorí páni vaši. Tu už teda vieme, že s kým bojujeme a čo dosiahnuť môžeme. Či s inou stranou nepokazí sa všetko? Vážna otázka.

Autunovac. Celý váš dopis uverejnili sme. Bude slúžiť aj iným k povzbudeniu a potešeniu.

Budapešť. Ten rozhovor sme na novo opisali; ale mená sme uverejniť nemohli. My chceme aby to uverejnenie malo dobré následky.

Zaosek. Práce sme obdržali. Sú, ako obyčajne výborné. Od Rózsza ešte nemáme doteraz zprávu o výsledku. Práve počujeme, že aj «Slov. Pohľady» priniesli o Vašich spisoch humoristických kritiku a že má byť prajná. — Tak hľa, predsa len naša pravda vyšla na vrch!

K. v Trnave. Čítali sme o tom vašom liberálnom shromaždení, ale sme tomu nepriamo verili. A ono bolo teda predsa. Čtime si politické náhľady aj iných, ale hlúposť schvalovať nemôžeme. Že n. pr. takého mešťana, ako je p. Wallner, opovážili zahriať a do prsú stúrať len preto, že schvaloval odopretie podpisu takej zápisnice, ktorej dakto nerozumie; nuž takáto hrdinkosť nechtí si svojho hrdinu. Nepochybujeme, že tí liberálni panáci dostanú z pešťanského liberálneho klubu po nose, lebo veď po takých hlúpych hrdinstvach čo-že môžu liberáli od Trnavy očakávať? Alebo keď takí liberálni pravotáři sa chvastajú, že oni odteraz každého hlúpeho slovenského halenára, a čo by bol aj kňazom, vykopajú (odpytujú) do zadku, ak im do kancelárie príjde, nuž čo-že s takými rečami docielia?

Fr. Kl. Mohli by ste povedať vašim priateľom vo Spiši, aby nám len uverili, že je prepotrebné držať sa dľa toho, čo o spolkoch v úvodníku píšeme. Aj na to ich upozorníte, aby nečlenom nepredávali spolok. To by nikto neuveril, že je z toho len škoda, ale je tak.

J. S. Knižku sme od Vás práve dnes dostali. Pánu H. do H. písali sme tiež. — Naši sa stroja tiež do Levoče.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísanú knižku, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Krešťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsza Kálmán a manž. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Aj «Vybrané Spisy Humoristické Zaoska» dostať u Kolomana Rózsza (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asice za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 9'10—9'60 kor., pešťianska 9'05 9'50 kor., z Bäcky 9'15 kor., banátska 8'95—9'20.

Jačmeň: na krm 6'10—6'20 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5'10—5'20 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15'90	14'70	14'40	14'20	13'60	13'20
		6	7	7½	8	
		12'60	12'—	11'—	6'—	

Otruby. po 100 kil.: drobné 5'— korun, hrubé 15.— korun.

Strova: Fazuľa veľká biela a okruhlá po 7'15—7'75 brnava 7'50—7'75, peštrá 5'25—5'50, drobná 8.70—8'95, cúdená 10'50——. **Hrach:** 09'00—11'20, lupaný 20'——. **Šušovica** horšia 08'—, lepšia 15'00—16'—.

Mak: 26'50—28'50, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená datelina nová ——. Lucerna 43'—38'—, všetko 50 klgr.

Raž: 6'75—7'— kor.

Ovos: 7'25—7'60 kor.

Sviňská masť 50'00—50'50, Slanina ³/₁₀₀ 48'—⁴/₁₀₀ 48'75—, udená dobrá slanina 48'50— po

50 klgr. **Remeň:** podošvy k. 250—310; tercy prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; telaciny k. 370—390; pitlingy —; koňaciny vrázkované k. —; —; tažené k. —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Novoutvorený «Potravný Spolok Kláštora a okolia, v Kláštore pod Zniovom» (turčianska stolica), týmto vypisuje

súbeh

na stanicu jedného obchodvedúceho a jedného denného pokladníka. Prosbopisy s udaním podmienok majú sa najďalej do 25. mája bežiacieho roku, do 12-tej hodiny poľudňajšej dolupodpísanému predsedovi spolku odovzdať. Požaduje sa, jako od obchodvedúceho, tak aj od pokladníka po 2000—2000 korún kaucie.

V Kláštore pod Zniovom (Zniováralja), 24. apríla 1902.

Gabriel Volko,
predseda.

2—2

FRANT. a FERD. ŠTÁBLA

majitelia sochárskeho, kamennárskeho, pozlacovacieho a maliarskeho závodu

v HODONÍNĚ a filiálky v BŘESLAVĚ

odporúčajú sa k umeleckému prevedeniu všetkých prác do oboru jejích siahajúcich za ceny mierne. Zároveň oznamujeme, že jediným cestujúcim pre firmu je pán *Anton Štábla*, ktorý je oprávnený objednávkami uzavierať a peniaze prijímať. Bývalý cestujúci *Jozef Renováček* nenie viac oprávnený pre firmu objednávkami prijímať, tým menej peniaze vyberať, kto má uňho nejakú požiadavku, alebo je za niečo povinný, nech to hneď laskave u firmy ohlási.

2—2

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firmiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláfačky s oceľovými guľčkovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dla najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mačkadlá** na syr, borievky a na hlynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v **Bytči** (Nagy-Bittse).

36—3

Predtým 20, teraz 11 zl.

Po viacročnej zkuške sa osvedčilo, že najspôsobnejšie a ohľadom trvácnosti najiacnejšie striekačky sú ktoré dosiaľ na každom dostihu, na ktorom **Sohrove „Cisárske Striekačky“**, účasť vzali, prvú odmenu dostaly. Toto je najnovšia vzorka z roku 1899. — Silná 20 litrová medená puťna, s niklovanými čiastkami; pri opatrnom zostavení nie je vystavená zapchatu a reparácii. **Cena s balením namiesto 20 teraz len 11 zl.** Objednať možno: u **JOZEFA SOHR** v **Somogy-Szill**. Objednávkami sa prosia, čo hneď aj na neskoršie odoslánie, teraz zaslať, aby sa mohli v určenú dobu vybaviť. Na dobierku alebo za vopred zaslané peniaze. **5 ročná úplná záruka.**

Predtým 20, teraz 11 zl.

Pod'akujúci pripis na jednej dopisnici (notárom uhodnovnený).

Ctený Pane! Moje ošipané nežraly a boly veľmi biedne. Náhodou obdržal som od jedného z mojích ľudí na prábu 1 balík sviňského krmného prášku; a je to na poďiv! nestačím svoje ošipané dosť krmíť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najosožnejšie odporúčať.

Požiadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov sviňského krmného práchu.

31/10. 1900.

S účtou
Josef Englisch, železničiar, Belisce, Slavonia.

Prítomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halierovou markou opatrenej dopisnici pisanom.

Laibach, 3-ho (tretieho) októbra 1901 (jedentisícdeväťsto jeden.)

(Notárska pečat.)

Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u *doktora Trnkóczyho* sviňský krmný prách, je k do-taniu u každého obchortníka, keď by nie, tedy poštou: *Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna*. — Balík 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

Ku meraniu pozemkov — *commassatii* — odporúčame p. **Leopolda Borossyho**, merníka v **Prievidzi** (stol. nitrianska).

*

Ako som už viaceráz počul, usilujú sa moji «dobry priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «velkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S účtou

Lipót Boróšši v **Prievidzi**.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregáció

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapest, II., Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozosiela franko.

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!
R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojime pri lámke, lupaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrénu, čaniu uší, migrenu, záduhu, isebli, mokrosti postele, slabosti, závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d. I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetický križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebiť.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Najväčšia dielňa sveta na kosity,

vyznačená už na mnohých výstavách, jako aj na výstave lanskej v Londýne so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

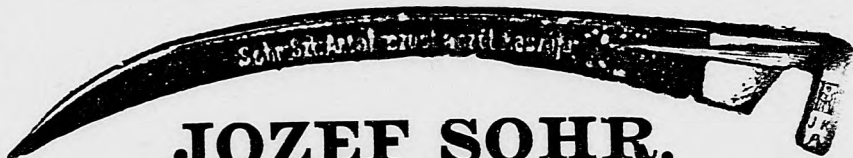
Sohrova Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocelové kosity.

Výstraha.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky.

200 korún vyplatí tomu, kto z medzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» kôs vie preukázať päť zlých.

JOZEF SOHR,

V SOMOGY-SZILLE.

Kto úplne spol'ahlivú a dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrenej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hocomu na žiadosť darmo a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade svoje dôrobky, a nezodpovedajúce kosity budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — Shromažditelom výhody! — Viac tisíc podakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k pozreniu,

Ceny Sv.-Antonskej-kosity sú:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90	—95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zl.

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepši. 1 kus 50 hal., 10 kusov 4 koruny.

„**Triumph**“ Strieborna-ocelové náčinie ku nakutiu. Kladivko a penka 1 kor. 70 halerov.

Diamant ocelová britva s tiročnou zárukou kus po 1 zl. 50 kr.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

So dňa na deň viac sa
preukazuje jako ———
dobrodenie
a nevyhnutel'ná potreba v kaž-
dej rodine ———

**Kathreinerová ———
Kneipp-sladová káva**

Ľni jedna obozretná gazdina nech
neostycha zaviesť túto chutnú,
zdravú, kávu do svojej domácnosti.

Niet žiadnej lepšej zastupiteľ'ky a
nahraditeľ'ky bôbovej kávy tam,
kde je táto lekárom zakázaná. ———

Kathreinerová Kneipp-sladová káva
je len vtedy pravdivá, keď je na balí-
koch farár Kneipp ochranná známka.
Otvoreno predavaná alebo iným spô-
sobom balikovaná káva je už viac nie

Kathreiner-ová.